

Załącznik nr 3. Zakres tematyczny XII konkursu GOSPOSTRATEG.

Zakres tematyczny konkursu

1. Obszar pułapki średniego dochodu i przeciętnego produktu

1.1. Rozwój wiedzy i kompetencji - społeczeństwo uczące się, w tym np.:

- Dynamiczne modelowanie zapotrzebowania na zawody / kwalifikacje.
- Modele kształcenia i doskonalenia zawodowego oraz mechanizmy dostosowywania tych modeli do potrzeb zmieniającego się rynku pracy.
- Metody oceny efektywności systemów kształcenia i doskonalenia zawodowego oraz kompetencji uzyskiwanych w procesie kształcenia.
- Efektywne mechanizmy uczenia się przez całe życie.
- Modele, mechanizmy i metody budowy / rozwoju kompetencji twórczych i innowacyjnych sprzyjających wzrostowi konkurencyjności gospodarki.
- Modele zarządzania talentami w społeczeństwie.

1.2. Mechanizmy budowy innowacyjności i konkurencyjności, w tym np.:

- Produktywne modele współpracy nauki i gospodarki.
- Modele udostępniania rezultatów badań naukowych gospodarce.
- Mechanizmy zwiększania sprawności ekosystemów innowacji.
- Systemowe rozwiązania ułatwiające nawiązywanie bezpośredniej współpracy z brokerami technologii, ekspertami z instytutów naukowych oraz uczelni w kraju i za granicą.
- Doskonalenie metod badania potencjału komercjalizacyjnego i rynkowego nowych projektów.
- Mechanizmy wspomagania sprawności rynków innowacji.
- Rozwój i doskonalenie mechanizmów komercjalizacji wyników badań naukowych.
- Ewolucja roli państwa w kształtowaniu innowacyjności i konkurencyjności.
- Prospektywne metody identyfikacji i monitoringu wiedzy i technologii.
- Polityki i działania publiczne w obszarze polityki energetycznej, klimatycznej, środowiskowej wpisującej się w zakres paradygmatu zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego opisanego poprzez 17 celów milenijnych ONZ (Sustainable Development Goals).
- Model i polityka wsparcia budowy efektu skali w poszczególnych branżach.
- Model i polityka wsparcia bezpieczeństwa narodowego w wybranych sektorach (energetyczny, farmaceutyczny, żywnościowy itd.).
- Model i polityka implementacji AI w poszczególnych sektorach gospodarki.

1.3. Nierówności społeczne a dynamika rozwoju gospodarczego, w tym np.:

- Mechanizmy zrównoważonego rozwoju rynków.
- Fiskalne i pozafiskalne modele/mechanizmy niwelowania nierówności społecznych.
- Efektywne modele aktywizacji grup społecznych i/lub obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

1.4. Społeczeństwo innowacyjne, w tym np.:

- Pozyskiwanie i wdrażanie nowych idei dotyczących produktów, usług, praktyk menedżerskich, procesów biznesowych, a także strategii, w kontekście funkcji i zadań państwa związanych z działaniami usprawnienia i zwiększenia efektywności instytucji publicznych a zwłaszcza administracji publicznej.
- Podniesienie efektywności struktur wymiaru sprawiedliwości, systemu opieki zdrowotnej itd.
- Budowa społeczeństwa informacyjnego.
- Zapewnienie bezpieczeństwa, szanse i zagrożenia wynikające z postępu technologicznego.
- Wzmocnienie strategicznej koordynacji i zarządzania politykami publicznymi.
- Zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej.
- Wpływ ustroju instytucjonalnego państwa na efektywność realizacji celów społecznych i gospodarczych.
- Wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.
- Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych na poziomie lokalnym.
- Wzmocnienie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.
- Miasta aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom.
- Perspektywy i bariery rozwoju obszarów wiejskich.

1.5. Rozwój kapitału społecznego, w tym np.:

- Wzrost czynnego uczestnictwa w kulturze.
- Model rozwiązań instytucyjnych i prawnych oraz polityka wobec młodzieży.
- Możliwości (edukacyjne, kulturowe, organizacyjne) wzmocnienia kapitału ludzkiego i społecznego w narodowym systemie innowacji.
- Instrumenty wsparcia grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem ukierunkowane na wzrost ich aktywności oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej.
- Poprawa dostępności usług społecznych i zdrowotnych.
- Instrumenty kształtowania rynku pracy zapewniającego wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich dla rozwoju Polski.
- Wpływ polskiej kultury na rozwój cywilizacyjny i gospodarczy (wzmacnianie spójności narodowej, promocja Polski w świecie).
- Nierówności społeczne w kontekście dynamiki rozwoju gospodarczego.
- Instrumenty wpływu na wzrost zaufania społecznego w działalności gospodarczej (identyfikacja czynników społecznych, prawnych, psychologicznych).
- Wykorzystanie dziedzictwa narodowego jako zasobu/kapitału gospodarczego.
- Wzmocnienie koncentracji działań proinnowacyjnych oraz synergii pomiędzy krajowymi i regionalnymi specjalizacjami.
- Budowa i rozwój e-administracji, orientacja administracji państwa na usługi cyfrowe.
- Zapewnienie warunków dla stworzenia nowoczesnej sieci cyfrowej.
- Patriotyzm gospodarczy.

2. Obszar pułapki braku równowagi

2.1. Umiędzynarodowienie gospodarki, w tym np.:

- Metody ewaluacji efektywności inwestycji zagranicznych z punktu widzenia podnoszenia konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.
- Mechanizmy zwiększenia aktywności eksportowej polskich przedsiębiorstw.
- Zwiększenie rozpoznawalności marki „Polska” na rynkach zagranicznych.
- Identyfikacja i wspieranie nowych kierunków aktywności polskich firm.
- Model i polityka wsparcia przedsiębiorstw polskich w aktywności na rynku globalnym, w tym określenie zadań dla poszczególnych interesariuszy we wsparciu działalności wybranych sektorów (UOKiK, nadzory sektorowe itp.).
- Opracowanie modelu wyceny wartości niematerialnej i prawnej, które są konieczne do wykazania przez przedsiębiorców i świat nauki na potrzeby wdrożenia wyników prac B+R+I, zarówno w kraju, jak i zagranicą (polityka publiczna w zakresie praw własności intelektualnej).

2.2. Usieciowienie gospodarki, w tym np.:

- Sieci współpracy i kooperacji, w tym klastry i współpraca regionalna.
- Standardy i modele budowania sieci kooperacji.
- Efektywne mechanizmy ekosystemów innowacji z udziałem sieci kooperacji.
- Nowe modele działalności gospodarczej.

3. Obszar pułapki demograficznej

3.1. Wyzwania dla polityki rodzinnej wynikające ze zmian demograficznych społeczeństwa, w tym np.:

- Modele polityki prorodzinnej.
- Rozwiązania wspierające wzrost demograficzny.
- Mechanizmy budowy i wzmacniania więzi społecznych i poczucia tożsamości w przeciwdziałaniu zagrożeniom wynikającym ze starzenia się społeczeństwa.

3.2. Rozwój technologiczny w przeciwdziałaniu zagrożeniom wynikającym ze starzenia się społeczeństwa, w tym np.:

- Modele umożliwiające przewidywanie skutków, wykorzystanie szans i zapobieganie ryzykom wynikającym z rozwoju technologicznego na szczeblu makroekonomicznym, jak też na szczeblach regionalnych i lokalnych w Polsce.
- Konsekwencje wykorzystania technik informacyjno-komunikacyjnych.
- Systemy stymulujące zmianę jakości życia w społeczeństwie informacyjnym.
- Doskonalenie metod ewaluacji wpływu nowych technologii na polityki publiczne.

3.3. Zmiany w organizacji systemu zabezpieczeń społecznych w związku ze zmianami w społeczeństwie, w tym np.:

- Alternatywne systemy emerytalne.

- Modele pozwalające na przewidywanie konsekwencji przemian demograficznych dla systemu zabezpieczeń społecznych.

3.4. Wyzwania dla polityki zdrowotnej wynikające ze zmian demograficznych społeczeństwa, w tym np.:

- Nowoczesne formy opieki zdrowotnej.
- Dostosowanie rodzaju usług świadczonych w ramach opieki zdrowotnej do zmieniających się potrzeb społecznych.
- Wypracowanie polityki i standardów technologicznych warunkujących funkcjonowanie usług zdrowotnych, w tym zapewnienia do produkcji aktywnych składników farmaceutycznych (API – active pharmaceutical ingredient) i infrastruktury B+R na rzecz krajowego przemysłu farmaceutycznego.
- Zwalczanie nierówności dostępu do służby zdrowia.
- Doskonalenie działań w zakresie zdrowia publicznego (w szczególności poprawa efektywności nadzoru, monitoringu, ewaluacji i badań; promocja zdrowia, profilaktyka zdrowotna, dostępność usług).

3.5. Wyzwania dla polityki rynku pracy wynikające ze zmian demograficznych społeczeństwa, w tym np.:

- Uwarunkowania aktywizacji zawodowej i społecznej osób starszych.
- Zmiany struktury potrzeb w starzejącym się społeczeństwie.
- Reguły zapewniające bezpieczne funkcjonowanie społeczeństwa, gospodarki i państwa.
- Możliwości kształtowania postaw proaktywnych na każdym etapie życia.
- Efektywne mechanizmy walki z bezrobociem, w tym budowania instrumentów poprawy międzysektorowej mobilności zasobów pracy.

3.6. Wyzwania dla polityki migracyjnej, w tym np.:

- Polityka migracyjna jako instrument zarządzania zasobami ludzkimi w organizacjach.
- Wykorzystanie potencjału polonijnych naukowców w podnoszeniu jakości polskiej nauki.
- Projekty wykorzystujące instrumenty polityki migracyjnej w kontekście zmniejszania nierówności społecznych i budowy kapitału społecznego.
- Wykorzystanie instrumentów polityki migracyjnej w celu wsparcia rozwoju zrównoważonego terytorialnie.
- Zmiany w funkcjonowaniu miast i obszarów wiejskich w kontekście wyzwań migracyjnych.

4. Obszar pułapki słabości instytucji

4.1. Charakter, kierunek i skala reform instytucjonalnych sprzyjających zwiększeniu efektywności instytucji publicznych i odpowiedzialnemu rozwojowi, w tym np.:

- Efektywne modele instytucjonalne wspierania rozwoju innowacyjności w Polsce z uwzględnieniem analizy zadań i obszarów zainteresowań wszystkich istniejących podmiotów wspierających rozwój innowacyjności.

- Wsparcie procesów legislacyjnych poprzez ekonomiczną analizę prawa i wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w procesie stanowienia prawa.
- Wpływ ustroju instytucjonalnego państwa na efektywność realizacji celów społecznych i gospodarczych.

4.2. Proaktywne instytucje w kontekście najważniejszych wyzwań rozwojowych, w tym np.:

- Opracowanie modeli pozwalających na przewidywanie skutków i zapobieganie zagrożeniom XXI wieku (m.in. zmiany demograficzne, zmiany sytuacji geopolitycznej, terroryzm międzynarodowy, migracje).
- Wzmocnienie strategicznej koordynacji i zarządzania politykami publicznymi, zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zapewnienie partycypacji społecznej.
- Polityki i działania publiczne w obszarze polityki zagranicznej, w tym w szczególności dotyczącej polityki europejskiej, polityki wschodniej, relacji bilateralnych oraz multilateralnych, polityki wobec organizacji międzynarodowych, regionów świata oraz wiodących problemów globalnych.
- Dyplomacja kulturalna i budowanie marki „Polska”.

4.3. Standardy technologiczne niezbędne do efektywnego funkcjonowania rynków i obszarów polityk publicznych w warunkach cyfryzacji, w tym np.:

- Wsparcie dla tworzenia nowoczesnej sieci cyfrowej.
- Wykorzystanie analizy big data we wsparciu efektywnego funkcjonowania rynków i instytucji publicznych.
- Wykorzystanie procesów cyfryzacji dla rozwoju rynków i instytucji publicznych.

4.4. Mechanizmy kształtowania społeczeństwa obywatelskiego, w tym np.:

- Wzorce kooperacji, metod mediacji i rozwiązywania konfliktów oraz zdolności zbiorowego rozwiązywania problemów w środowiskach społecznych, politycznych i administracyjnych.
- Rozwój aktywności obywatelskiej i partycypacji społecznej w procesach budowania polityk rozwojowych oraz zwiększania efektywności struktur administracji publicznej.
- Modele partycypacji społecznej w kształtowaniu rozwoju miast i gmin, a zwłaszcza w poprawie jakościowej krajobrazu kulturowego, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych.
- Metody efektywnego włączania społeczeństwa obywatelskiego w procesy wdrażania polityk publicznych.

4.5. Wypracowanie nowych narzędzi w zakresie waloryzacji, ochrony i udostępniania zasobów dziedzictwa narodowego uwzględniających potrzeby gospodarki oraz administracji państwowej i samorządowej, a także nowe możliwości cyfryzacji, w tym np.:

- Dziedzictwo narodowe jako zasób w budowie kapitału społecznego.
- Dziedzictwo narodowe jako zasób we wsparciu ekspansji polskich organizacji zagranicą.

- Systemy zarządzania zasobami dziedzictwa narodowego z wykorzystaniem technologii informacyjno-telekomunikacyjnych.
- Wpływ polskiej kultury na rozwój cywilizacyjny i gospodarczy.
- Kooperacyjne formy zarządzania zasobem dziedzictwa narodowego na szczeblu lokalnym, regionalnym i państwowym.
- Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego, w tym zabytków nieruchomych.

4.6. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych do zwiększania efektywności instytucji publicznych i polityk publicznych, w tym np.:

- Budowa i rozwój e-administracji, orientacja administracji państwa na usługi cyfrowe.
- Zapewnienie bezpieczeństwa obywateli w kontekście technologii informacyjno-komunikacyjnych w instytucjach publicznych.
- Zwiększenie efektywności wydatków publicznych w zakresie dostarczania wysokiej jakości infrastruktury i usług publicznych.
- Zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie partycypacji społecznej.

4.7. Wyzwania dla polityki naukowo-technologicznej i innowacyjnej w obliczu pułapki przeciętnego produktu, w tym np.:

- Ewolucja roli państwa w zakresie kształtowania innowacyjności i konkurencyjności oraz potrzeb wprowadzania reform instytucjonalnych sprzyjających odpowiedzialnemu rozwojowi (np. ewolucja polityki nadzoru właścicielskiego).
- Modele i metody pomiaru efektywności wdrażania innowacji ze środków publicznych.
- Modele wspierania przedsiębiorstw z wybranych obszarów specjalizacji.
- Ścieżki reindustrializacji.
- Modele i metody pozwalające monitorować współzależności między pułapkami rozwojowymi (średniego dochodu, przeciętnego produktu, demograficzną, braku równowagi i słabości instytucji).